

Адыгэ макь

№ 247 (20510)

2013-рэ илъэс

ШЭМБЭТ

ТЫГЪЭГЪАЗЭМ и 21-рэ

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Тыгъэгъазэм и 22-р — энергетикым и Маф

Энергетикэ отраслэм илофышлэху
ыкӀи иветеранхэу лъытэныгъэ зыфэтшӀхэрэр!

Шъуисэнэхъат епхыгъэ мэфэкӀым — энергетикым и Мафэ фэшӀ тыгу кыддэлэу тышъуфэгущӀо!

Отраслэ пстэуми зыпкӀ итэу лӀф ашӀным фэлэжьэрэ энергетикэм джырэ лъэхъаным къэралыгъом иэкономикэкӀэ ыкӀи цыфхэм цылӀклӀ-псэукӀэ дэгъу ялӀнымкӀэ мэхъанэшхо иӀ.

Непэ, Адыгэ Республикэм ыпашхъэ пшӀэрылшышхохэр зыцит лъэхъаным, республикэм иэнергетикхэм ягуетыныгъэрэ ялӀпӀэсэ-ныгъэрэ бӀклӀ ялӀытыгъэшт ащ хӀхъоныгъэу ышӀыштыр.

Адыгеим иэнергетикхэм опытэу, шӀэныгъэу ялӀр, технологияклӀхэр отраслэм ыпашхъэ ит пшӀэрылшхэм ягъэцӀклӀэн зэрэфагъэӀоры-шӀэштхэм, тиреспублики, зэрэхэгъагоуи яхӀхъоныгъэу ялахышӀу зэрэхашӀыхъащтым тицыхъэ тель.

Тыгу кыддэлэу тышъуфӀэлаӀо псауныгъэ пытэ, цылӀклӀ-псэукӀэ дэгъу шъуилӀнэу, Адыгэ Республикэми, здыти Хэгъэгущоу Урысые Федерациеми апае шъуилофшӀэн гъэхъэгъаӀлӀхэр цышъушӀынхэу!

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу
ТХЪАКӀУШЫНЭ Аслъан

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм
и Тхъаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

Илъэс 20 хъугъэ зызэхашагъэр

Адыгеим хэдзынхэмкӀэ исистемэ зызэхашагъэр
ильэс 20 зэрэхъугъэм фэгъэхьыгъэу Адыгэ Респу-
бликэм и Лышхъэу ТхъакӀушынэ Аслъан мы къу-
лыкӀум лӀф цызышӀлӀхэрэм тыгъуасэ афэгущӀагъ.

МэфэкӀ зэхыхъэу цылагъэм рес-публикэм ипашӀэ пэублэ псалъэ кыышӀышӀэ, регионыр зыпкӀ итэу, хӀхъоныгъэхэр ышӀыхъэзэ ыпӀклӀэ лъыкӀотэнымкӀэ илъэс 20-клӀэ узӀклӀэбэжымэ хэдзынхэмкӀэ системэу агъэпсыгъэм мэхъанэшхо зэрилагъэр кыыхигъэ-цыгъ.

— АР-м хэдзынхэмкӀэ и Гупчэ комиссие, ащ епхыгъэ къутамэ-хэу муниципальнэ образование-хэм ащӀлӀхэм цытхъу хэлъэу япшӀэрылшхэр непэ зэшӀуахых, Урысыем ихэбзэгъэуцугъэ кы-дилытэрэ лъэныкъохэр шӀокӀ имыӀлэу агъэцӀклӀх. АщӀклӀ ахэм инэу тафӀраз, — кыӀуагъ Тхъа-кӀушынэ Аслъан зимэфэкӀ хэзы-гъэуэфыкӀыхэрэм закыфигъа-ззэ. — Федеральнэ, шӀольыр ыкӀи муниципальнэ мэхъанэ зилӀ хэдзын кампание макӀлӀ респу-бликэм цызэхэтцагъэр, ары пӀпчъ шъуэфэгъэзэгъэ лъэныкъом хэ-шӀыкӀышхо зэрэфышӀуилӀр къэ-шъуушыхъатыжыгъ, хэдзынхэр зэрэзэхӀпцӀэн фаемкӀэ сыдигъуи цысэ дэгъу къэжъугъэлъэгъуагъ.

АР-м и Лышхъэу иунашӀокӀэ республикэм хэдзынхэмкӀэ исис-темэ нахышӀу шыгъэным зилӀахышӀу хэлъхэу, МыекӀуапэ хэдзынхэмкӀэ ичӀыплӀэ комиссие итхъаматэу Татьяна Лариамрэ АР-м хэдзынхэмкӀэ и Гупчэ комиссие иотдел ипашӀэу Сихъу Азэматрэ цытхъуцӀэу «АР-м иза-служеннэ юрист» зыфилӀорэр афагъэшъошагъ. Джащ фэдэу

Лышхъэм ирзэныгъэ тхылхэр къалэжыгъэх хэдзынхэмкӀэ чӀыплӀэ комиссиехэм ятхъаматэхэу мунци-пальнэ образованиехэм ащӀлӀ-хэ ВэрэкӀо Мухъадин, Гъурыжъ Заремэ, Галина Самойловам, АР-м хэдзынхэмкӀэ и Гупчэ комиссие илофышӀлӀхэу НапцӀэкӀо Сабринэ, ХъапӀклӀэ НэфсӀэт, Еле-на Шляхтич. Мыхэм зекӀэми Тхъа-кӀушынэ Аслъан афэгущӀагъ, та-пӀклӀ гъэхъэгъэшлӀхэр ашӀынхэу афӀлӀэуагъ.

Депутатхэм ацӀклӀэ кызэрэ-угоиэгъэхэм афэгущӀагъ ыкӀи рес-публикэм и Парламент ищытхъу ыкӀи рзэныгъэ тхылхэр зыте-фэхэрэм аритыжыгъ АР-м и Къэ-ралыгъо Совет — Хасэм и Тхъа-матэу Владимир Нарожнэм.

АР-м и Лышхъэу гушӀыӀ дэ-хабэ къафэзыӀуагъэм зэрэфӀра-зэр кыыхигъэщыгъ Адыгеим хэ-дзынхэмкӀэ и Гупчэ комиссие и Тхъаматэу нэужым гушӀыӀ зы-штэгъэ Сэмэгу Нурбий. Илъэс 20-м кыкӀлоцӀ республикэм хэ-дзын кампание 627-рэ зэрэщы-зэхашагъэм ащ кыкӀыгъэтхыгъ.

— ГъэцӀклӀкӀо хэбзэ къулыкӀу-хэр чӀыплӀхэм къащызыгъэлагъорэр шӀоры. Ащ кыыхӀкӀыкӀэ шъуилоф-шӀэн зэрэзэхашӀушӀэрэм бӀклӀ елӀы-тыгъ цыфхэм цыхъэу кытфашы-рӀери. Тэ талъэныкъокӀэ кыitte-фӀэрэр зекӀэ дгъэцӀклӀэшт, сыдигъуи тышъуилӀэпыӀэгъушт, — кыӀуагъ ТхъакӀушынэ Аслъан лӀфхъабзэм зэфӀхысыжыхэр кыфӀишӀызэ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

СурӀтыр
А. Гусевым
тырихыгъ.

ЯмэфэкӀ хагъэунэфыкӀыгъ

МыекӀопэ къэралыгъо тех-нологическэ университетым иректор ипшӀэрылшхэр зы-гъэцӀклӀэу, физикэ-хысап шӀэ-ныгъэхэмкӀэ кандидатэу, до-центэу Къуижъ Саидэ мэфэ-кӀым къекӀлолагъэхэм зекӀэми шӀуфӀэс къарихыгъ. АпшӀэрэ еджапӀэр кызылӀахыным лъа-псэ фэзышӀыгъэу, апӀэр рек-торэу мыщ илӀгъэ, социологи-е шӀэныгъэхэмкӀэ докторэу, про-фессорэу, гъэсэныгъэмкӀэ Уры-сые академием иакадемикэу ТхъакӀушынэ Аслъан рзэны-гъэ гушӀыӀхэр пӀгъохыгъэх.

— 1993-рэ илъэсым респу-бликэм кышызылӀахыгъэ апӀэрэ техникескэ апшӀэрэ еджапӀэм

хӀхъоныгъэхэр ышӀынхэмкӀэ ыкӀи ылӀэ пытэу теуцонымкӀэ зишӀогъэшхо къэкӀуагъэр непэ АР-м и Лышхъ ары. ЫпӀклӀэ институтэу цытыгъэ еджапӀэр непэ университет хъуным ащ илахышӀу хишӀыхъагъ. ТапӀклӀ лӀф зыдэтшӀэнэу цыӀэр ма-кӀлӀ, ащӀклӀ пшӀэрылш гъэнэ-фагъэхэри зыфэтэгъэуцужых. МэфэкӀлӀ хэдгъэунэфыкӀы-рэмкӀэ зекӀэми сышъуфэгущӀо, тапӀклӀ гъэхъэгъэшлӀхэр шъу-шӀынхэу сышъуфӀэлаӀо, — кыӀуагъ С. Къуижъым.

Нэужым гушӀыӀр ыштагъ ыкӀи кызэрэугоиэгъэхэм къа-фэгущӀагъ АР-м и Лышхъэу ТхъакӀушынэ Аслъан.

МыекӀопэ къэралыгъо техно-логическэ универ-ситетыр кызызылӀа-хыгъэр илъэс 20 зэ-рэхъугъэм фэгъэхьы-гъэ мэфэкӀ лӀфхъабзэ тыгъуасэ АР-м и Къэ-ралыгъо филармоние цыкӀуагъ. Ащ хэлэ-жыагъ Адыгэ Респу-бликэм и Лышхъэу Тхъа-кӀушынэ Аслъан. Джащ фэдэу АР-м и Къэра-лыгъо Совет — Хасэм и Тхъаматэу Владимир Нарожнэр, министр-хэм я Кабинет хэтхэр, район ыкӀи къэлэ ад-министрациехэм япа-щӀхэр, Къыблэ феде-ральнэ шӀольырым ит апшӀэрэ еджапӀэхэм ялӀыкӀохэр, Москва, Краснодар краим, нэ-мыкӀ чӀыплӀхэм къа-рыкӀыгъэ хъаӀлӀхэр лӀфхъабзэм къекӀлола-гъэх.

— Тыдэ сышӀыӀэми, Мые-кӀопэ къэралыгъо технологи-ческэ университетыр 1993-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 13-м кызэрэзӀлӀуыгъэр сщы-гъупшӀэрӀ. Ащ кыныгъо ма-кӀлӀ кыпыкӀыгъэр, ау итхъу-хъагъэр зэшӀотхын тлӀэкӀы-гъэ, — кыӀуагъ ТхъакӀушынэ Аслъан.

АпшӀэрэ еджапӀэм тарихъ гъогу кыкӀлӀгъэм, гухӀлӀэу ялагъэхэр агъэцӀклӀэн зера-лӀэкӀыгъэм республикэм ипа-щӀэ клӀклӀэу къащыуцугъ. Мы еджапӀэм зишӀыӀыныгъэ гъо-гу езыпхыгъэ пстэуми ямэ-фӀкӀыкӀэ къафэгущӀагъ, пса-уныгъэ пытэ ялӀэ ыпӀклӀэ лъы-кӀотӀэнхэу къафӀлӀэуагъ.

Университетым иученэ со-вет унашӀоу ышӀыгъэм диштэу АР-м и Лышхъэу «МыекӀопэ къэралыгъо технологическэ университетым ипрофессор гъэшӀуагъ» зыфилӀорэ цытхъу-цӀэр фагъэшъошагъ, ар къэ-зыушыхъатырэ дипломимрэ мантимерэ ратыжыгъэх.

ПАТӀЫКЪО Анет.

Адыгеим и Лышхъэу хэлэжьэшт

Адыгеим и Лышхъэу, Урысые Федерацием и Къэ-ралыгъо Совет хэтэу Тхъа-кӀушынэ Аслъан Москва кӀуагъэ Урысые Федерацием и Къэралыгъо Советрэ соци-альнэ-экономикэ хӀхъоны-гъэмкӀэ гъэхъагъэу ашӀыгъэ-хэм яуплӀэкӀун фэгъэзэгъэ Комиссиемрэ язэхӀыгъо хэлэжьэнэу.

Тыгъэгъазэм и 23-м шы-

лӀшт зэхӀыгъом Урысыем и Президентэу Владимир Путиным и Указхэу псауны-гъэм икӀэухъумэн, гъэсэ-ныгъэм, унэ-коммунальнэ хъызмэтым алъэныкъокӀэ хэгъэгум социальнэ-экономикэ хӀхъоныгъэ егъэшӀыгъэным фэгъэхьыгъэхэр зэрагъэца-кӀэрэм цытегушӀыӀэштых.

Адыгэ Республикэм и Лы-шхъэу ТхъакӀушынэ Аслъан

Приморскэ краим игубер-наторэу Владимир Миклу-шевскэм доклад гуадзэу кышӀышӀтым икӀэгъэхъази-рын фэгъэзэгъэ купым хэт. Урысые Федерацием гъэ-сэныгъэмрэ шӀэныгъэмрӀклӀ иминистрэу Дмитрий Лива-новым доклад шъхӀалӀэу кышӀышӀтым ар игуадз.

Адыгэ Республикэм
и Лышхъэу
ипресс-къулыкӀу

ХЭТИ АЩЫГЪУПШАГЪЭП, СЫДИ АЩЫГЪУПШАГЪЭП

Лыхъужъэу Къош Алый

Къош Алый Юсыф ыкьор Юныгъом и 1-м, 1922-рэ илъэсым Кошхъэблэ районым ит къуаджэу Лэшэпсынэ дэсыгъэ мэкъумэщышэ унагъо кыхъуагъ. КӀэлэ лорышлэ хъупхъэу къэтэджыгъ. Класси 8-р къоджэ еджаплэм къыщиухи, писъмэзехъэу, колхозым хэтэу, колхоз правлением исекретарэу лӀф ышлагъ.

1941-рэ илъэсым Советскэ Армием къулыкъур щихъэу хэтыгъ. Заор къызежъэм, чъэпыогъу мазэм 1941-рэ илъэсым фронтым лухагъ. Саперэу Къыблэ, Темыр-Кавказскэ, Закавказскэ, Гупчэ, а 1-рэ ыкли я 2-рэ Украинскэ, а 1-рэ Белорусскэ фронтхэм ащызэуагъ. Къошыр 1944-рэ илъэсым къыщегъэжъагъэу Советскэ Союзым и Коммунистическэ партие исатыр хэтыгъ.

Юныгъом и 13-м, 1944-рэ илъэсым изэо гъэхъэгъэ инхэр къыдалытэхы, Днестрэ лыхъужъныгъэу щызэрихъагъэм пae, Къош Алый Юсыф ыкьом Советскэ Союзым и ЛыхъужъыцӀэ къыфагъэшоагъ. Къэралыгъо наградэхэу Лениным иорден, медальхэр бэу къыратыгъэх.

1945-рэ илъэсым старшинау Къош Алый заом къыхэкӀы-

жыгъ. Зэо ужым Лыхъужъыр Мыекъуапэ щыпсэугъ. Щылэ мазэм и 13-м, 1971-рэ илъэсым дунаим ехыжыгъ илъэс 49-м итэу. Къош Алый ыцӀэ адыгэ лъэпкъым ыкли икьоджэгъухэм лъэшэу агъэлаплэ. Лэшэпсынэ изы урам ыкли игурыт еджаплэу N 12-м Лыхъужъэу Къош Алый ыцӀэ ахы. Алый ищыӀэныгъэ ыкли изэо гъогу, илыхъужъныгъэ къызылӀотыкырэ музей икьуаджэ къы-

щызэуахыгъ, ар еджаплэм хэт.

Къошыр икьоджэ гупсэ щэгъэӀылыжыгъ. Лэшэпсынэ гурыт еджаплэм ыпашъхэ Лыхъужъым ибюст щэгъэуцугъ. Зыщыпсэугъэ унэу Мыекъуапэ дэтым мыжъобгъу къыщыфызэуахыгъ. Псэемыблэжъ адыгэ кӀалэу Къош Алый илӀыгъэ хабзэ, иадыгэ намыс къызылӀотыкырэ очеркхэр, художественнэ тхыгъэхэр, гум кыкӀырэ усэ сатырхэр адыгэ тхакӀохэм, усаӀохэм, журналистхэм ямызакъоу, урыс тхакӀохэм кӀалэ-кӀэкӀыгъэх. Ахэр Лэшэпсынэ икӀэлэ плугъэ зыфэдагъэр, илӀыгъэ зынэсыщтыгъэр къызылӀотыкӀых.

Адыгеим икӀэлэ плугъэ псэемыблэжъхэу Родинэр, Чыгур, советскэ цыфхэр, ахэм ямамырынгъэ зыухъумагъэхэм, Теклоныгъэр къэзыгъэблэгъагъэхэм, адыгэ Лыхъужъ жьогъуибл-нэбгыриблымэ Алый ащы. Икьоджэгъухэри, ирайони, илакъуи Къош Алый илӀыгъэ рэгъушхы, ягулшысэ бэрэ кыхъэфэ, ицӀыфыгъи илӀыгъи зэлэпчачэу зэрэщытыгъэр ягукъэкӀыжъ фабэхэм къащыраӀотыкӀы. Лыхъужъхэр лӀэхэрэп, тишэжъ чыплэ ин щаубытэу ахэр ныбжьырэу къытхэнэх.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

ЯшӀэныгъэхэмкӀэ зэдэгощагъэх

Хабзэ зэрэхъугъэу, илъэс къэс тыгъэгъэзэ мазэм кӀэлэегъэджэ ыкли кӀэлэплу пэрытхэр зыхэлэжъэхэрэ республикэ фестивалэу «Жьогъобын» зыфилорэр зэхашэ. Тыгъуасэ Адыгэ кӀэлэегъэджэ колледжэу Андырхъое Хъусенэ ыцӀэ зыхъырэм ар щыкӀуагъ. Ащ хэлэжъагъэх АР-м гъэсэныгъэмрэ шӀэныгъэмрэкӀэ иминистрэу, экономикэ шӀэныгъэхэмкӀэ докторэу Хъуажэ Аминэт, профсоюзхэм я Федерацие, гъэсэныгъэмкӀэ гъэорышӀаплэхэм ялыкӀохэр, республикэм икӀалэхэм ыкли ирайонхэм къарыкӀыгъэ кӀэлэегъаджэхэр, кӀэлэплухэр, нэмыкӀхэри. Джащ фэдэу Ростов хэкум кыкӀыгъэ хъакӀэхэри къырагъэблэгъагъэх.

лофтхъабзэр къызэуиухызэ АР-м гъэсэныгъэмрэ шӀэныгъэмрэкӀэ иминистрэу Хъуажэ Аминэт кыхигъэщыгъ АР-м и Лыхъужъэу ТхакӀушынэ Аслан, министрэхэм я Кабинет яшӀуагъэкӀэ кӀэлэгаджэхэм, кӀэлэплухэм лӀпэлэсэныгъэу ахэлыр кыхигъэщыгъэным фэшӀ лофтхъэбзэ гъэнэфагъэхэр республикэм зэрэщызэхашэхэрэр.

— Непэ кӀэлэегъаджэхэм, кӀэлэплухэм мэхъанэу обществэм щырялэм зыкьегъэлэтыгъэныр, еджаплэхэм аӀэкӀэлӀ амалхэм зягъэушъомбгъугъэныр пшъэрылӀ шъхӀалэхэм ащыщ, — кыхигъэщыгъ ащ. — КӀэлэегъаджэхэр, кӀэлэплухэр социальнэу къэухъумэгъэнхэм, ахэм ящыӀэкӀэ-псэукӀэ нахъышӀу шӀыгъэным, сьд фэдэрэ лъэныкӀокӀи лӀпылӀэгъу афэхъугъэным тыналэ тет.

лӀпэлэсэныгъэшхо зыхэлӀ кӀэлэегъаджэхэр Адыгеим зэри-лэхэр Хъуажэ Аминэт кыӀуагъ ыкли мы сэнэхъатым рылажэхэрэм зэкӀэми псауныгъэ пытэ

ялэнэу, ягъэхъагъэхэм къащымыкӀэу ыпкӀэ лъыкӀотэнхэу къафэлъэуагъ.

Нэужым «Адыгеим ианых кӀэлэплу дэгъу» зыфилорэ зэнэ-къокъум изэфэхысыжъхэр къышӀыгъэх. АдыгэкӀалэ дэт кӀэлэ-цыкӀу ыгъыплэу N 2-м щылэ-жъэрэ кӀэлэплэу Жэнэ Риммэ икьэгъэлъэгъонхэм журим осэ-шӀу афишӀыгъ ыкли «Адыгеим ианых кӀэлэплу дэгъу» зыфилорэ цӀэр фагъэшоагъ. Джащ фэдэу Джэджэ районым ит къу-тырэу Новэм дэт кӀэлэцыкӀу ыгъыплэу «Дюймовочка» зы-цӀэм икӀэлэплэу Нина Прохо-да, Мыекъуапэ дэт кӀэлэцыкӀу ыгъыплэу N 30-м икӀэлэплэу Наталья Труфановам ятӀонэрэ, яцэнэрэ чыплэхэр къыдахы-гъэх. Мыхэм гъэсэныгъэмрэ шӀэныгъэмрэкӀэ Министерствэм ыгъэнэфэгъэ щытху тхылъхэм-рэ ахъэ тынхэу сомэ мини 100, 85-рэ ыкли 75-рэ къафа-гъэшоагъэх. Ащ нэмыкӀэу, зишӀэныгъэхэмкӀэ къахэщыгъэ кӀэлэплухэу Светлана Лобко, Светлана Ткаченко, ТхакӀумэщэ

Саидэ, Манана Сухоручко ыкли Бирам Нэфсэт щытху тхылъхэмрэ сомэ мин 25-рэ зырызрэ аратыгъ.

Къоджэ гурыт еджаплэхэм мы илъэсым алухъэгъэ кӀэлэ-егъэджэ ныбжьыкӀэхэри агъэ-шӀуагъэх, шӀухъафтынхэр ара-тыгъэх.

Обществэм, къэралыгъом хэ-хъоныгъэхэр ашӀынхэмкӀэ кӀэ-лэегъэджэ сэнэхъатым мэхъа-нэшхо зэрилэр кыхигъэщыгъ Ростов хэкум и Неклиновскэ район гъэсэныгъэмкӀэ и Гъэло-рышӀаплэ ипашэу, педагогикэ шӀэныгъэхэмкӀэ кандидатэу Владимир Пегушиным. Гъэсэ-ныгъэм исистемэ зэхъокӀы-ныгъэшӀухэр зэрэщыкӀохэрэр, ащ хэхъоныгъэхэр зэришӀыхэр-рэр кыӀуагъ. лофыгъоу яхэку-кӀэ щызэшӀуахыхэрэм, гъэхъа-гъэу ялэхэм ягугъу кышӀыгъ. Опытэу аӀэкӀэлъымыкӀэ лофтхъабзэм къекӀоллагъэхэм адэ-гощагъ.

Джащ фэдэу инновационнэ технологиякӀэхэр бгъэфедэхэзэ гъэсэныгъэм исистемэ хэхъо-ныгъэхэр зэрэбгъэшӀын плъэ-кышӀым кытегушӀылагъ Джэ-джэ районымкӀэ гурыт еджа-плэу N 4-м пэублэ классхэмкӀэ икӀэлэегъаджэу КӀэсэбэжъы-кьо Людмилэ.

Нэужым секциекӀэ гошы-гъэхэу кӀэлэегъаджэхэм лоф ашӀагъ. ЯлофшӀэнкӀэ шӀуагъэ къэзыхыщт лъэныкӀохэм ате-гушӀагъэх, яшӀэныгъэхэм аха-гъэхуагъ. Неклиновскэ рай-оным кыкӀыгъэу географием-кӀэ кӀэлэегъаджэу, лъэпкъ про-ектэу «Гъэсэныгъэм» 2006-рэ, 2012-рэ илъэсхэм теклоныгъэ къащыдэзыхыгъэ Елена Пет-ренкэр республикэм икӀэлэ-егъэджэ пэрытхэм ягъусэу мастер-класс къагъэлъэгъуагъ.

ПИАТЫКЪО Анет.

ТыфэгъушӀо!

ПЭНЭШЪУ Розэ Исмахылэ ыпхъур къызыхъугъэ мафэмкӀэ тыфэгъушӀо!

Угу зилэтэу, шӀлум уфаблэу,
Пплугъэ кӀалэхэм уадатхъэу,
Мафэ къэси уилэм хакъоу,
Бэрэ, бэрэ тэ удгъашӀоу,
ЩыӀ дунаир тфэбгъэдахэу

Уишъхъэгъус, уикӀалэхэр, уилӀахылыхэр.

ЗэлукӀэгъур Адыгеим щэкӀо

2014-рэ илъэсым зеклоным зегъэушъомбгъугъэным илофыгъохэм афэгъэхыгъэ Урысые методическэ зэлукӀэгъур Адыгеим щэкӀо.

ЗэлукӀэгъум хэлажъэх зекло-нымкӀэ Федеральнэ агентствэм ипашэу Александр Радьковыр, Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу КъумпӀыл Мурат, Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэ игуадзэу Владимир Петровыр, Адыгэ Республикэм зеклонымкӀэ ыкли зыгъэпсэфы-плэхэмкӀэ и Комитет итхъама-тэу Къэлэшъэо Инвер, джащ фэдэу гъэцӀэкӀэкӀо хабзэм ифе-деральнэ, ишӀолпыр къулыкъу-хэм, чыплэ зыгъэлорышӀэжъы-нымкӀэ къулыкъухэм, зекло-компаниехэм ялыкӀохэр. Пстэ-умкӀи шӀолпыр 40-мэ нэбгы-ри 100 фэдиз къарыкӀыгъ.

Адыгеим и Лыхъужъэ ыцӀэкӀэ Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу КъумпӀыл Мурат зэ-лукӀэгъум хэлажъэхэрэм шӀуфэс къарихыгъ. Ащ къызэрэу-гъоигъэхэм республикэм зекло-ре-креационнэ амалэу илэхэм, зе-клонымрэ мэкъу-мэщымрэ хэ-хъоныгъэ ягъэшӀыгъэнымкӀэ автономом провинциеу Къыблэ Тироль зэдэлэжъэныгъэу ды-рялэм афэгъэхыгъэу къафило-тагъ. Слайдхэр къызыфагъэ-федэхэзэ, инфраструктурэм хэ-хъоныгъэ егъэшӀыгъэнымкӀэ,

проектэу «Лэгъо-Накъ» зыфи-лорэм игъэцӀэкӀэнкӀэ респу-бликэм лофэу щашӀэхэрэм нэлу-сэ афашӀыгъэх. Ежъ хъакӀэхэри республикэм ианых лъэгъуп-хэ чыплэхэм, экономикэ шӀо-лыр хэушъхъафыкӀыгъэм ичӀы-плэхэм, Свято-Михайловскэ чы-лысым ашылагъэх.

ЗэлукӀэгъум къыдыхэлъыта-гъэу пленарнэ зэхэсыгъо, зе-клоныр нахъышӀоу зэхэщэгъэ-ным фэгъэхыгъэ семинарыр, лэнэ хъураер, джащ фэдэу Уры-сые Федерацием ишӀолпырхэм къырахыплэгъэ проектхэу зе-клонымкӀэ Федеральнэ агент-ствэм икомиссие кыхихыгъэ-хэм ялӀэтэгъэуцо щыӀэщт.

«ЗэлукӀэгъур зыщызэхашэ-щт чыплэу Адыгеир къызэрэхахы-гъэр аукодыеу хъугъэ лофэу щытэп. Зеклоным илъэпкъ зэ-фэшъафхэм хэхъоныгъэ ашӀы-нымкӀэ республикэм амалышхо-хэр илэх», — кыӀуагъ зекло-нымкӀэ Федеральнэ агентст-вэм ипашэу Александр Радь-ковым.

Адыгэ Республикэм
и Лыхъужъэ
ипресс-къулыкъу

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъу

Щ. А. Изъынэр Адыгэ РеспубликэмкӀэ Тэхьутэмыкьоё районым ихыкум участкэу N 1-м изэгъэшӀужъ хыкумышӀэ лэнатӀэ лугъэхъэгъэным ехылагъ

Адыгэ Республикэм и Конституцие ия 70-рэ статья ия 4-рэ пункт иподпунктэу «к»-м тегъэпсыхъагъэу Адыгэ Рес-публикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм унашъо ешӀы:

1. Изъынэ Щамсудин Абубэчыр ыкьор Адыгэ РеспубликэмкӀэ Тэхьутэмыкьоё районым ихыкум участкэу N 1-м изэгъэшӀужъ хыкумышӀэ лэнатӀэ илъэсипшӀ пӀалъэкӀэ 2013-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 17-м къыщегъэжъагъэу лугъэхъэгъэнэу.

2. Заштэрэ мафэм щыублагъэу мы унашъом кӀуачӀэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет —
Хасэм и Тхъаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ
къ. Мыекъуапэ,
тыгъэгъазэм и 11, 2013-рэ илъэс
N 788

Тиреспубликэ иобщественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» и Хэсашъхэ хэтэу Нэгъуцу Аслан ятэу Налбый идунай зэрихъожыгъэр лъэшэу гухэкӀ тшыхъугъ. Щымылэжъым ила-хылыхэм, къыпэблагъэхэм тафэтхъаусыхэ, кыныр адэтэлэты.

Адыгэ Хасэм и Хэсашъхэ

ПАРЛАМЕНТ

КЪЭБАРХЭР

Тыгъэгъаз
2013-рэ илъэс
№ 3

— Чъэпыогъу мазэм чыплэ зыгъэорышлэжыплэхэм афэгъэхыгъэ я 131-рэ Федеральнэ законыр заштагъэр илъэси 10 хъугъэ. О уишлэшккэ, мы законым кыдыллытэрэ пстэури икьоу гъэцэклагъэ мэхъуа?

— Шыпккъэ, илъэсэу икырэ чыплэ зыгъэорышлэжыплэхэмккэ юбилейнэу щытыгъ. Мы хэм афэгъэхыгъэ я 131-рэ законым кыдыллытэргъэу юридикескэ лъэныккэр къэралыгъом ежъ зыфэгъазэхэм, политическэуи, административнэуи, мылкъуи муниципальнэ образованиэхэр зыпарэми ымыпхыгъэхэу, шхъафит ышлыгъэх. Зэхъоклыныгъэхэу муниципальнэ образованиэхэм афэхъухэрэр нэбгырэ пэпчъ кынынэсх, сыда плэмэ логыгъоу цыфым щылэныгъэм

**Владимир
НАРОЖНЭР:**

Шыпккъэ, мы законимккэ джыри логыгъоу щылэр бэ, арэу щытми, чыплэ зыгъэорышлэжыплэхэм зэхъоклыныгъэхэу афэхъугъэхэм республикэм хэхъоныгъэ ышлынмккэ шлуагъэ къамытыгъэхэу плон плэккыщтэп. Аужырэ илъэситфым республикэм кыдыдагъэккырэ продукцием хэпшыккэу хэхъуагъ, инвестициэхэр нахъыбэу кыхалхъэхэ хъугъэ, лэпылэгоу Гупчэм нахъыпэккэ процент 64-рэ кытылпшыщтыгъэмэ, хэхъоныгъэхэм яшлуагъэккэ процент 47-м нэсэу ар къелыхыгъ.

кыфыхыхэрэм янахъыбэм язэшохын чыплэ зыгъэорышлэжыплэр ары зэпхыгъэр. Хэбзэ кыулыккэу пэпчъ пшэрылхэу илэр, зыфэгъэзагъэр икьоу гъэнэфэгъэным, гъунапкэхэр афэшлыгъэнхэм пай мы реформэр кызыфрахыжыагъэр. 2003-рэ илъэсым ар аштэным ыпэккэ, бэрэ тегушылэгъагъэх, щызэнэкъокыгъэх, нэужыми а хэбзэгъэуцугъэм гъэтэрэзы-

жынынхэр мымаккэу фашыгъэх. Непэ я 131-рэ законим икьоу лог ешлэу пльытэн плэккыщт. Зэхъоклыныгъэхэу ащ кызыдихыгъэхэр къэралыгъом тапэкли шылъагъэккытэщтых, ахэм кызызэклагъэккыжын зыпари ахэтэп, обществэм зегъэушомбгъугъэным фэгъэпсыгъэх.

— Мы хэбзэгъэуцугъэр жъы хъугъэу бэмэ къаю...

— Ащ дезгъэштэн слэккыщтэп. Илъэси 10-м къаклоцкэ ащ лог зэришлэшущтыр кы-

2013-рэ илъэсыр юбилейхэмккэ баигъ. Мы илъэсым Урысые Федерацием и Конституцие заштагъэр илъэс 20, Урысые Федерацием и Федеральнэ Залуккэ зыщылэр илъэс 20 ыккэ чыплэ зыгъэорышлэжыплэхэм язэхэщэн фэгъэхыгъэ я 131-рэ Федеральнэ хэбзэгъэуцугъэр заштагъэр (ар 2003-рэ илъэсым чъэпыогъум и 6-р ары) илъэси 10 хъугъэх. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэм зэдэгущылэгъоу дытилагъэр нахъыбэу чыплэ зыгъэорышлэжыплэхэм ялофхэр ары зыфэгъэхыгъагъэр, илъэсэу икырэ Парламентыр зыдэлэжыагъэри ащ кызызэфыхысыжыгъ.

зыгъэорышлэжыплэхэм афэгъэхыгъэр» дгъэккэжыным пэе хэбзэгъэуцугъэ 30 тштагъэ. Ахэм ащыщэу 17-р муниципальнэ образованиэхэм ястатус ыккэ ягунапкэхэм ягъэнэфэн, 8-р Адыгэ Республикэм

икъэралыгъо фытыныгъэхэм ащыщхэр чыплэ зыгъэорышлэжыплэ кыулыккэхэм афэгъэ-

«Республикэм хэхъоныгъэ ышлынымккэ шлуагъэ кытыгъ»

Непэ я 131-рэ законим икьоу лог ешлэу пльытэн плэккыщт. Зэхъоклыныгъэхэу ащ кызыдихыгъэхэр къэралыгъом тапэкли шылъагъэккытэщтых, ахэм кызызэклагъэккыжын зыпари ахэтэп, обществэм зегъэушомбгъугъэным фэгъэпсыгъэх.

зэжыгъэнхэм афэгъэхыгъэх. Ахэм анэмыккэу, я 131-рэ Федеральнэ хэбзэгъэуцугъэм хэбзэгъэхэм афэгъэхыгъэхэу кыдыллытэхэрэр гъэцэккэгъэнхэм фэшл законитлэу тштагъэ, законимыме зэхъоклыныгъэхэр афэтшыгъэх, муниципальнэ районим ыккэ къалэм иадминистрацие ипашэу хадзынэу зыккэ зыгъэлагъэхэрэм ашлэн фадехэм ыккэ муниципальнэ районим иадминистрацие ипашэу агъэнафэрэм дашырэ зэзэгъыныгъэм итын фадехэм афэгъэхыгъэ я 310-рэ законыр, муниципальнэ образованиэхэм ядепутатхэм фытыныгъэхэу ялэхэр агъэфедэнхэм фэгъэхыгъэ я 175-рэ законыр, медицинэ лэпылэгъу аратынымккэ фытыныгъэхэу муниципальнэ районимрэ къалэхэмрэ ялэхэм афэгъэхыгъэ я 166-рэ законыр тштагъэх.

Джащ фэдэу мы илъэсым депутатхэм Урысые Федерацием хэбзэлэххэмккэ и Кодекс ия 2-рэ лэхъ зэхъоклыныгъэхэу фашыщтхэм афэгъэхыгъэ законим ипроект ыккэ физическэ лъапсэу зилэу лажъэхэрэм ямылкъу кыккэклорэ хэбзэлэххэм афэгъэхыгъэ законим альэныккэ гъэ

(Иккэух я 6-рэ н. ит).

Бюджетым, социальнэ щылаккэм, хэбзэлэххэм, чыплэ зыгъэорышлэжыплэхэм, медицинэм, гъэсэныгъэм, культурэм, спортым, тыккэзыуцухъэрэ дунаим иккэушхэмэн, чыгу логхэм, мэккэу-мэщым, нэмыккэ лъэныккэуабэхэм афэгъэхыгъэ хэбзэгъэуцугъэхэм тадэлэжыагъ, зэхъоклыныгъэхэр афэтшыгъэх, тштагъэх.

Лъэныкъо пстэуми алъыласыгъэх

Урысые политическэ партией «Единая Россия» зыфилорэм илъэсэу икырэм Иоф зыдишлагъэхэм, кIэщакIо зыфэхъугъэхэм, гухэлъэу илэхэм къатегушылагъ ащ ипашэ игуадзэу, бюджет-финанс ыкIи хэбзэлахъ политикэмкIэ комитетым итхьаматэу Мырзэ Джанбэч.

ныгъэхэм е гъэтэрэзыжыныхэм ащышхэр кыхэзгъэщыкIэмэ сIоигъу. Гуцылэм пае, шьон пытэхэм якъыдэгъэкIын ыкIи ялугъэкIын фэгъэхыгъэхэм законым зэхьокIыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм кIэщакIо тыфэхъугъ. Непэ шьон пытэхэм ялугъэкIынкIэ предприниматель пстэуми фитыныгъэ кызыраратырэ шапхэхэр зэфэдэх, ау зэкIэмэ щепIэ пчъагъэу ялэри, мылькоу къалэлахъэрэри зэфэдизхэл. ЗэхьокIыныгъэхэм кызыраратырэ пIорэмкIэ, предпринимательым шапIэу илэ пэпчэ шьон пытэхэр щылуигъэкIынхэмкIэ лицензи кыдихынэу шыгъэн фае. Джащ фэдэу сабыибэ зилэ унагъохэм социальнэ Iэпылэгъу ятыгъэным фэгъэхыгъэхэм пычыгъоу УФ-м и Чыгу кодекс хэтым гъэтэрэзыжыныхэр фэшлыгъэнхэм фаеу фракцием идепутатхэм алытагъ. НахьыпэкIэ унагъом кыхъухъэгъэ сабыим ыныбжэ илъэс 18-м кызыраратырэ, социальнэ Iэпылэгъу ратыжыштыгъэп. Джи зэхьокIыныгъэхэм кызыраратырэ пIорэмкIэ, сабыир джыри очнэ шыкIэм тетэу еджэфэкIэ, дзэм кыулыкъу щехьыфэкIэ, ыныбжэ джыри 23-м нэмысыгъэмэ, унагъор сабыибэ зилэхэм ахэлъытэгъэн фае. Гъэсэнэгъэм фэгъэхыгъэхэм законым фэтшыгъэ зэхьокIыныгъэхэм кызыраратырэ пIорэмкIэ, кIэлэцIыкIу IыгыпIэхэм адыгабзэ зыщарагъэшIэрэ купхэр зэхачэнхэу фитыныгъэ ялэцт.

— «Единэ Россиим» ифракцие анахьыбэ хэт, депутат 42-рэ мэхъу. Фракцием ипашэ Парламентым и Тхьаматэу Владимир Нарожнэр. Мыщ хэтхэр кIэщакIо зыфэхъугъэхэм хэбзэгъэуцугъэхэр лъэныкъо пстэуми алъэлэсх, экономикэм хэхьоньгъэ егъэшлыгъэным, цыфхэм ящылакIэ нахьышIу шыгъэным фэгъэпсыгъэх. Урысые Федерацием и Президент ахъцэ къолъхъаным пэшлукIогъэнымкIэ, кризисым илъэхъан хэкIыпIэ хъушхэмкIэ кыырихьыжыгъэхэм пстэуми фракцием адыригъэштагъ. Социальнэ Иофхэм, цыфхэм ягъот, чыгу зэфыштыкIэхэм, мэхъумэщ лъэныкъом афэгъэхыгъэхэм хэбзэгъэуцугъэхэр щылэныгъэм щыпхырыштыгъэнхэмкIэ мэхъанэ зилэ тхылъ зэфэшхьафьыбэ депутатхэм аштагъ. 2013-рэ илъэсым фракцием пстэумкIи зэхэсыгъуи 9 илагъ, Иофыгъуи 195-рэ зэхафыгъ, республикэ законэу 30 аштагъ.

КIэщакIо тызыфэхъугъэхэм зэхьокIы-

Джащ фэдэу фракцием хэт депутатхэр икIэщакIохэу зэхьокIыныгъэхэр зыфашыгъэхэм ащышхы зыныбжэ имыкыгъэу, категория гъэнэфагъэм хахьэхэрэм алыплъэштхэм, зыныбжэ имыкыгъэхэм ялофхэм ыкIи яфитыныгъэхэм якъэухъумэн афэгъэзэгъэ комиссием, кълэгъэпсын Иофхэм, чыпIэ зыгъэлорышIэжыпIэ кыулыкъухэм афэгъэхыгъэхэм законхэр. ЗэхьокIыныгъэхэр афэхъугъэхэм организациехэм ямылькы кыкIэлорэ хэбзэлахъхэм афэгъэхыгъэхэм законым ия 2-рэ статья, зэгъэшIужэ хыкумышIхэм, ветеринарием Иофхэм, гъэсэнэгъэм ыльэныкъокIэ ыкIи зыныбжэ имыкыгъэхэм ялофхэм афэгъэзэгъэ комиссием ИофшэнкIэ пшъэрылъэу муниципальнэ образованиехэм афэгъэзэгъэ хъуштхэм, къэралыгъо кыулыкъум, бэу зэтет унэхэм ягъэцкIэжыны, муниципальнэ кыулыкъушIэхэм, мэфэкI мафэхэм яхэгъэунафыкIын, депутатхэм ястатус афэгъэхыгъэхэм хэбзэгъэуцугъэхэм, нэмыкI законхэм.

Фракцием идепутатхэр кIэщакIо фэхъугъэхэм къагъэкощыгъэу Адыгъэналэ щыпсэхуэрэм псэупIэхэр ягъэгъыгъэнхэм фэгъэхыгъэхэм джэпсальэу УФ-м шьолъыр зэфыштыкIэхэмкIэ иминистрэ фагъэхыгъэхэм. Загъэкощыхэм зыщыпсэуштхэр икыоу кызырарамытыгъагъэм, къаратыгъэхэм псэукIэ амал тэрэххэр зэрамылагъэхэм, непи ащ зыпари зэхьокIыныгъэхэм зэрэфэмыхъугъэхэм ыгъэгумэкIыхэу депутатхэм кыралотыкIыгъ. Единоросцэхэр икIэщакIохэу сабыибэ зэрыс унагъохэм псэукIэ амалэу ялэ нахьышIу ашIынхэм фэшI, социальнэ Iэпылэгъу ыкIи чыгу Iахьхэр ятыгъэнхэм фэгъэхыгъэхэм джэпсальэу УФ-м и Премьер-министрэу Дмитрий Медведевым, Къэралыгъо Думэм ыкIи ФедерациехэмкIэ Советым афагъэхыгъэхэм. Джащ фэдэу фракцием идепутатхэм зэо зэпэуцужьхэм яветеранхэм, сэкъатыныгъэхэм зилэхэм, сэкъатыныгъэхэм зилэ сабыи зэрыс унагъохэм псэупIэхэмкIэ

фитыныгъэу ялэхэм афэгъэхыгъэхэм хэбзэгъэуцугъэхэм зэхьокIыныгъэхэр фэшлыгъэнхэр игъоу алытагъэхэм ыкIи Къэралыгъо Думэм ащ фэгъэхыгъэхэм джэпсальэу фатIупщыгъ. Цыфхэм якъэгъэнэжыны фэгъэзэгъэ кыулыкъу зэфэшхьафхэм яспасательхэм ныбжыи къэмысызэ пенсиер афэгъэуцугъэн фаеу зэрэщытым кыхэкIыкIэ, пенсиехэм афэгъэхыгъэхэм хэбзэгъэуцугъэхэм зэхьокIыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм, уз хылыгъэу «мукополисахаридоз» зыфилорэр кызызыхъэрэм уцIэзэгъухэр алэклэгъэхьэгъэнхэм афэгъэхыгъэхэм джэпсальэу Къэралыгъо Думэм ыкIи УФ-м псауныгъэм икъэухъумэнкIэ иминистрэ афагъэхыгъэхэм мы фракцием идепутатхэр кIэщакIо афэхъугъэх.

Джащ фэдэу «Единэ Россиим» ифракцие идепутатхэр икIэщакIохэу хэушхьафыкIыгъэхэм спорт лъэпкъхэм, физическэ культурэм, спортым зэрэщытэу хэхьоньгъэхэр ягъэшлыгъэнхэм афэгъэхыгъэхэм республикэ программэр гъэцкIагъэхэм зэрэхъурэм, цыфхэр зэрышхэхэрэ транспорт зэфэшхьафхэм язеклон, сабыиш ыкIи нахьыбэ зилэхэм чыгу Iахьхэр ятыгъэнхэм фэгъэхыгъэхэм программэр гъэцкIагъэхэм зэрэхъурэм афэгъэхыгъэхэм «правительствэ сыхьатхэр» Парламентым зехишагъэх.

2013-рэ илъэсым ищылэ мазэ кышчыублагъэу Iоныгъо мазэм нэс пштэмэ, фракцием хэт депутатхэм пстэумкIи нэбгырэ 3346-рэ рагъэблэгъагъ. Урысые политическэ партией «Единэ Россиим» и Тхьаматэу Дмитрий Медведевым иприемнэу Мыекъуапэ дэтым нэбгыри 120-рэ кырагъэблэгъагъ. Цыфэу приемнэм къекIоллагъэхэр нахьыбэу ИофшэнкIэ чыпIэ зэрамылэр, псэукIэ амалхэр нахьышIу шыгъэнхэр, тыкъэзыуцухъэрэ дунаим икъэухъумэн, кIэлэцIыкIу IыгыпIэхэмкIэ Иофыгъоу щылэхэр ары зыгъэгумэкIыштыгъэхэр.

А зэпстэумэ анэмыкIэу фракцием хэт депутатхэм АР-м иминистрэхэм я Кабинет чанэу Иоф дашIэ, зэхэсыгъоу ащ илэхэрэм ахэлажыгъэх, нэмыкI Иофхьабзэу республикэм щызэхашхэхэрэми ялахь ахалъхъэ.

Зеклоным Иофыгъохэр

УФ-м и Коммунистическэ партией ифракцие ипашэ культурэмкIэ, унэгъо ИофыгъохэмкIэ ыкIи общественнэ организациехэм Иоф адэшIэгъэнымкIэ комитетым итхьаматэу Евгений Саловыр. Фракцием икырэ илъэсым Иофэу ышлагъэхэм, анахъэу кыыхигъэщыхэрэм, гухэлъэу ялэхэм ар къатегушылагъ.

— Фракциер 2011-рэ илъэсым зымакъэ коммунистхэм афэзытыгъэхэм процент 19-м имызакъоу, зэкIэ социальнэ Иофхэм агъэгумэкIыхэрэм, Парламентыр Иофыгъохэм ядэгъэзыжыны лъэшэу лъыплъэныр игъоу зылытэхэрэм ыкIи хэдзакIохэм яшIоигъоныгъэхэр икыоу гъэцкIэгъэнхэм ауж итхэм якъотэгъу. Типрограммэ а зэпстэури щыгъэнэфагъ ыкIи дгъэцкIэжыныхэм ыуж тит.

Мы илъэсэу икырэм политическэ партиехэм ялофшэн зэфэдэу телевидением ыкIи радиом къатыным фэгъэхыгъэхэм законыр, зеклоным зегъэушъомбгъугъэнымкIэ рахъухъэгъагъэхэр министрэхэм я Кабинет зэригъэцкIэхэрэм фракцием ипредложениекIэ депутатхэр тегушылагъэх. Апэрэ Иофым Парламентым зыщытегушылэхэм ыуж партиехэм яреспубликэ къутамэхэм апае охътэ гъэнэфагъэхэм федеральнэ телеканалхэм яшьолъыр къутамэхэм къатын амал ялэнэу АР-м хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комитисе предложение кыхыгъыкIи УФ-м хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комитисе ар лъыгъэлэсыгъ. Зеклоным

ыльэныкъокIэ... Ар анахь шхьалэхэм ахэогъэуцокIэ социальнэ ыкIи экономическэ Иофыгъоу республикэм илэхэр зэшIохыгъэхэм хунынкIэ шуагъэхэм кымытыштэу коммунистхэм алытэ. Ау ар мылькыкIэуапIэу, республикэм щыпсэхуэрэмэ, хьакIэу къеблагъэхэрэмэ япсауныгъэхэм зыщызэтырагъэуцожыны, зыщгагъэпсэфын чыпIэу хуныльэкIышты, ИофшэнкIэ чыпIэхэр кытыштых. Ащ пае, апэрэмкIэ, кIэлэцIыкIуэхэмрэ зихэхьогъухэмрэ язеклон зегъэушъомбгъун фае. ЯтIонэрэмкIэ, зеклохэр кызыштыуцут чыпIэхэр зэтебгъэпсыхъанхэ фае. ЯщэнэрэмкIэ, нахьыбэу зеклохэр зыдэщылэрэ чыпIэхэр социальнэуи экологическэуи къэмыухъумагъэхэ хъуштэп. ЯплIэнэрэмкIэ, мээ-кыушхъэ лъапэхэм ячыпIэ анахь дахэхэри, Краснодар псылыгъыпIэм дэжэ щылэ чыгухэри зеклохэр зыдэщылэхэрэм ахэбгъэхъанхэ фае. Мыхэм афэгъэхыгъэхэм предложениехэр Къэралыгъо Советым — Хасэм и «парламент сыхьатхэм» ащыщ фракцием кыхильхъагъэх.

Иофтхьэбзэ зэфэшхьафыбэхэм ахэлэжыагъэх

Урысые политическэ партией «Справедливая Россия» зыфилорэм ифракцией Адыгэ

Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм хахьэрэм ипашэ хэбзэ-ихъухъанымкIэ, законностымкIэ ыкIи чыпIэ зыгъэлорышIэжыным ИофыгъохэмкIэ комитетым итхьаматэу Александр Лобода. Илъэсэу икырэм фракцием Иофэу ышлагъэхэм, зыхэлэжыагъэхэм, кIэщакIо зыфэхъугъэхэм ащ тащигъэгъозагъ.

— 2013-рэ илъэсым фракцием зэкIэмкIи зэхэсыгъо 11 илагъ, ахэм Иофыгъо 23-мэ тащытегушылагъ. Илъэсым кыкIоцI хэбзэгъэуцугъэхэм япроект 17-у кIэщакIо тызыфэхъугъэхэм ащыщэу 13-р хэбзэгъэуцугъэхэр Парламентым щаштагъэх. АР-м изакон зэхьокIыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм, муниципальнэ образованиехэм ядепутатхэм яхэдзынхэм афэгъэхыгъэхэм зэхьокIыныгъэхэр афэшлыгъэнхэм фэгъэхыгъэхэм законхэм ягъэгъэхыгъэхэм законхэм кIэщакIо тафэхъугъ. ЧыпIэ зыгъэлорышIэжыпIэхэм, аварие хъугъэмэ, цыфхэм якъэгъэнэжыны фэгъэзэгъэ кыулыкъухэм афэгъэхыгъэхэм законым ия 3-рэ статья, чычIэгъым кычIахыхэрэмрэ псыхэмрэ ягъэлорышIэн яхьылагъэхэм зэхьокIыныгъэхэр афэшлыгъэнхэм фэгъэхыгъэхэм законхэр тэ кыхэтлъхъагъэхэу Къэралыгъо Советым — Хасэм идепутатхэм игъоу альэгъухи аштагъэх.

Джащ фэдэу фракцием хэт депутатэу Брыцэ Рэмэзанэ спортивнэ бэнэныр олимпиадэ спорт лъэпкъхэм ащыщэу къэгъэнэжыгъэным фэгъэхыгъэхэм джэ-

псальэу Темыр Осетием — Аланием и Парламент Къэралыгъо Думэм, Темыр ыкIи Кыблэ федеральнэ шьолъырхэм ясубъектхэм якъэралыгъо хэбзэ органхэм афэгъэзэгъэхэм фэгъэхыгъэхэм унашъом ипроект кIэщакIо фэхъугъ.

Депутатхэр республикэм ыкIи нэмыкI субъектхэм ащызэхашхэгъэхэм Иофтхьэбзэ зэфэшхьафхэм ахэлэжыагъэх. Александр Лобода Урысыем и Кыблэ Парламент и Ассоциация иконференциехэм тIогъогогъо ащылагъ, Урысые Федерацием и Конституциие заштагъэр илъэс 20 зэрэхъурэм фэгъэхыгъэхэм видеоконференцией Темыр-Кавказ федеральнэ шьолъырым щыкIуагъэм хэлэжыагъ. Ахэм ямызакъоу, республикэмэ, гъунэгъу субъектхэм ащызэхашхэгъэхэм Иофтхьэбзэ зэфэшхьафхэм фракцием идепутатхэр ахэлэжыагъэх.

Джащ фэдэу фракцием идепутатхэр хэдзакIохэм мызэу, мытлоу алукагъэх. Къэралыгъо Советым — Хасэм ыкIи партием иприемнэ пстэумкIи нэбгырэ 114-рэ рагъэблэгъагъ.

Социальнэ Іэпылэгъур

ЛДПР-м ифракцие блэкыгъэ илъэсым Іофэу ышлагъэм, клэщакло зыфэхъугъэхэм ыкӀи гухэлъэу ялэхэм афэгъэхьыгъэу кылотагъ ащ ипашэу Пэнэшъу Къэплъан.

— 2013-рэ илъэсыр шӀэхэу дгъэкӀотэжышӀт, ау тигъэхьагъэхэмрэ текӀоньгъэхэмрэ кытфэнэжышӀтых. Къыхьащт илъэсыр зыфэдэщтыри тэры зылэ илӀыр. ІофшӀэкӀэ амалэу дгъотыгъэр кыызфэдгъэфедзэ, Іофыгъоу къэтджыхэрэр зэшӀотхынхэ фае.

Хабзэ зэрэхъугъэу, мэфэкӀхэр къэмысыхэзэ икӀырэ илъэсым Іофэу тшӀагъэр зэфэтэхьысыжы, пшӀэрылӀхэр тэгъэнафэх. 2013-рэ илъэсыр кызырӀкӀоу шымытыгъэми, ЛДПР-м ифракцие хэт депутатхэм яхэдзакӀохэм апае ашӀэшъугъэр макӀэу пӀон пӀэкӀышӀтӀ. ЧыплӀэу кытӀхыгъэхэм лӀэшэу Іоф ащытшӀагъ, общественнэ приемнэхэм цыфхэр ядгъэблэгъагъэх, коллектив зэфэшъафхэм тахьагъ, псэупӀэхэм адӀсхэм зӀукӀлэгъухэр адӀтшӀыгъэх, сымэджэщхэм, гъэсэныгъэм,

культурэм япхыгъэ учреждениехэм ташӀагъ, Іофтхьэбзэ зэфэшъафэу республикэм щызэхашӀэхэрэм тахэлэжыагъ.

Блэкыгъэ илъэсым цыфхэм, клӀэлэцыкӀу ІыгыплӀэхэм ыкӀи общественнэ организацие зэфэшъафхэм ялофхэу пстӀумкӀи 300 фӀдизмэ фракциер ахӀепӀагъ, ищыкӀлэгъэ министерствэхэм, кӀулыкӀухэм, ведомствэхэм зафагъэзагъ, амалэу щылӀмкӀэ Іэпылэгъу афэхъугъэх. Ащ тӀтӀэу МыекъопӀэ къэлэ сымэджэщым гъэцӀкӀэжыынхэр шаухынхэм фӀшӀ сомэ мин 800-кӀэ фракциер Іэпылэгъу афэхъугъ, клӀэлэцыкӀухэмрэ зихъхьогъухэмрэ зыщӀагъэсэхэрэ спорт еджапӀэу N 2-м сомэ мин 99-рэ фӀттӀупщыгъ, МыекъуапӀэ игурыт еджапӀэу N 10-м гъэцӀкӀэжыынхэр ашӀыгъэхэм ыкӀи псэуалӀэу ащӀафыгъэхэм апае сомэ

мин 220-рэ Іэпылэгъу яттыгъ. Джащ фӀдӀэу хэдзакӀохэм ялӀэ-лукӀэ автомобил ыкӀи лӀэсрыкӀо гъогухэр, лӀэмыдж цыкӀлӀхэр дгъэцӀкӀэжыгъэх. Ащ зӀкӀмкӀи сомэ 365590-рэ пӀудгъэхьагъ. Спортсмен ныбжыкӀлӀэу каратэм иеджапӀэу кӀохэрэр зенӀкъо-кӀухэм зерахэлэжэщт шыгъынхэр сомэ мин 70-кӀэ афӀтӀцӀ-фыгъ, МыекъуапӀэ икӀлӀэлэцыкӀу ІыгыплӀэу N 56-м ищыкӀлэгъэ псэуалӀэхэр ащӀафынхэу сомэ мин 90-рэ, клӀэлэцыкӀу ІыгыплӀэу N 20-м сомэ мин 92-рэ, клӀэлэ-цыкӀу ІыгыплӀэу N 1-м иму-

зыкальнэ зал игъэцӀкӀэжыын пае сомэ мин 120-рэ афӀт-тӀупщыгъ, къалэм иурамхэм ащышӀхэм гъэцӀкӀэжыынхэу ащыт-шыгъэхэм пстӀумкӀи сомэ мин 195-рэ апӀудгъэхьагъ.

Ахэм анӀмыкӀлӀэу, общественнэ организациехэм, шӀушӀлӀ фондхэм, клӀэлэцыкӀу ибӀэхэр зыщӀа-лыгъ унэхэм, клӀэлэцыкӀу ансамб-лэхэм, спортсменхэм, нӀмыкӀы-бӀэхэм тишӀуагъэ ядгъэкӀыгъ. Илъэсэу икӀырэм кыкӀоцӀ со-циальнэ мэхъанэ зилӀ Іофы-гъохэм, цыфхэм ягумӀкӀы-гъохэм зӀкӀмкӀи сомэ мил-

лиони 7,5-рэ апӀудгъэхьагъ.

2013-рэ илъэсым игъэтхӀӀэп мазэ и 23-м Москва дӀт ком-плексышхоу «Крокус Сити Холл» зыфилорэм ЛДПР-м ия XXVI-рэ зӀфӀс щыкӀуагъ. Субъект 83-мэ къарыкӀыгъэхэу ащ нӀбгырэ мин 6-м ехъу хӀэлэжыагъ. АР-м икӀыгъэу зӀфӀсым кӀофӀагъэх ЛДПР-м ишӀольыр кӀутамэ икоординаторэу А. Ю. Молчановыр, парти-ем ифракциеу Къэралыгъо Советым — Хасэм хахъэрэм ипашэу Къ. М. Пэнэшъур, ко-ординаторым игуадзэу Д.С. Оги-енкер, АР-м хӀдзынхэмкӀэ и Гупчэ комиссие хӀтӀэу Р.В. Ожыыр, МыекъопӀэ чыплӀэ отде-лением икоординаторэу И.В. Демьяновыр, ныбжыкӀлӀэхэм Іоф адӀшӀлӀгъэнымкӀэ координаторым илӀпылэгъоу С.С. Тимоновар ыкӀи рагъэблэгъагъэхэу нӀбгыриплӀ. ЗӀфӀсым зӀфӀхьысыжыгъэу щӀа-шыгъэхэм къапкӀырыкӀыхӀэхӀэу хэдзакӀохэм нахьыбӀэу субъект-хэм Іоф ащӀдӀшӀлӀгъэным, ныбжыкӀлӀэхэр нахьыбӀэу партием хӀгъэхьӀгъэнынхэм ыкӀи парти-ем илофшӀлӀн зыпарӀкӀи дӀмы-хэу лыгъӀыкӀотӀгъэнынхэм фӀгъэ-хыгъэ тхылыр щӀаштагъ.

ИлъэсыкӀэу къыхэрэр нахьы-шӀум тыфззыщӀэрэ джыри зы лӀэбӀкъу хъунэу, унагъо пӀӀчъ мамырынӀгъэрэ насырӀр кы-фихынынхэу, пстӀэуи ягухӀлӀхэр къадӀхъунхэу тафӀлӀало!

«Республикэм хӀхъоныгъэ ышӀынымкӀэ шӀуагъэ кытыгъ»

(ІкӀлӀх. Я 3-рэ н. кыщӀежъ).
тӀрӀэзыжынынхэм Къэралыгъо Ду-мэр ахӀепӀӀэнэу халӀхьагъэх. Ахэр къоджэ псӀупӀэ койхэр ары зыфӀгъэхьыгъэхэр. Уры-сые Федерацием и Бюджет ко-декс кыызӀрӀдильӀтӀрӀэмкӀэ, чыгум ыкӀи физическӀэ лӀап-сӀэ зилӀэу лажӀэхэрэм ямылӀ-ку кыкӀлӀкӀорэ хӀбзӀлахьхэр къоджэ ыкӀи къэлэ псӀупӀэ кой-хэм афӀкӀох. Законм кыыз-рӀэщыдильӀтагъэмкӀэ, чыплӀэ хӀбзӀлахьхэр илъэсым ияплӀ-нӀрэ мӀзищ кызатынхэ фаер. Ащ ыпкӀ кыкӀыкӀэ бюджетым кыхӀэхон фаем фӀдизыр икӀу-рӀӀ ыкӀи япшӀӀылӀхэр илъэсыр имыкӀызэ агъӀӀкӀлӀнхэ алӀэ-кӀырӀп. Транспортм кыкӀлӀ-кӀорэ хӀбзӀлахьхэмрэ чыплӀэ хӀбзӀлахьхэмрэ кыызӀратын фаер кыызщӀилорэ тхылӀхэр пстӀэуи зафагъэхьыгъэр илъэ-сым иапӀэрэ илъэсныкӀу. Ащ фӀшӀ зигугъу кӀӀтшӀыгъэ хӀб-зӀлахьхэр зыщӀатынхэ фӀе пӀалӀэу щылӀ шӀӀкӀогум и 1-р зӀкӀлӀхьагъэу бӀдзӀоугум и 1-м атынхэу шыгъӀэнэу законопро-ектым кыщӀело.

— Урысые Федерацием и Президент Федераль-нэ ЗӀукӀлӀм фигъэхьыгъэ джӀепсалӀэр кызӀщишӀы-гъэ зӀхахьӀэм ухӀлӀ-жыагъ. Владимир Пути-ныр лӀэныкӀо пстӀумэ афӀдӀэу муниципалите-

тым илофхӀэми анӀсыгъ. Къалэу Суздаль щы-кӀогъэ зӀфӀсым кызы-щӀэгущыӀэми хабзэ пӀӀчъ пшӀӀылӀхэу, фитыны-гъэу илӀхэр гъӀнӀфӀ-гъӀнхэ ыкӀи ахэм яфӀ-шӀошӀэ кӀӀкӀуапӀлӀхэр ятыгъӀнхэ фаеу кыщӀиуагъ. О сидӀу-щӀтӀэу ащ уепӀыра?

— Къэралыгъом ипашӀэ чы-плӀэ зыгъӀорышӀлӀжыплӀэхэм ягъӀпытӀн, ащ имылӀкукӀэ-кӀуапӀлӀхэм зягъӀушӀомбгъугъэ-ныр пстӀэуи типшӀӀылӀхэр шӀхьӀагъу зӀрӀщытыр кыхи-гъэщыгъ. Субъектхэм зӀкӀлӀэми муниципалитетхэр зыфӀгъэза-гъӀмрэ яфитыныгъэхэмрэ зӀх-угуфыкӀыгъэу зӀрагъӀфӀнӀэу ыкӀи ящыкӀлӀгъэ мылӀкум фӀ-диз къӀӀкӀлахьӀэу гъӀпсыгъӀн-хэу къариуагъ. ГушыӀлӀм пае, чыплӀэ хӀбзэ кӀулыкӀухэм ме-дицинэм илофшӀлӀхэр чӀамы-нӀнхэм фӀшӀ, ахэм псӀӀкӀлӀэ амал тӀрӀз аритыныр, клӀэлэ-цыкӀу ІыгыплӀэхэм, еджапӀлӀхэм ящыкӀлагъэр арагъӀгъотыныр, гъогухэм язытет лӀыплӀӀнхэр, клубхэр, фӀльдшер-мамыку пунктхэр алыгъынхэр зипшӀӀ-рылӀхэр муниципальнэ обра-зованиехэр ары, нӀмыкӀ пшӀӀ-рылӀхэу ялӀри бӀ. ГухӀкӀыми, ащ ифӀшӀуашӀэу мылӀкукӀэ-кӀуапӀлӀэ ялӀ. Мыщ дӀжыым Іо-фыгъо шӀхьӀагъ хъурэр зып-

лӀхъан фаеу щылӀмрэ мылӀ-коу ащ пӀухьащтымрэ зӀфӀди-зы шыгъӀӀнхэр ары. ХӀткӀи шӀӀ-фӀп хӀбзӀлахьхэм япроцент 50-р — федеральнэ, 30 — 35-р шӀӀольыр бюджетхэм зӀрӀкӀо-хэрэр, муниципальнэ обра-зованиехэм процент 5 — 15 нахьыбӀэ кыызӀрафӀмынӀжы-рӀр. Ау ащ пае къэмынӀэу къо-джэ псӀупӀлӀхэм ялофыгъохэр зӀшӀуахынхэ фае. ШыпкӀэ, мы законымкӀэ джыри Іофыгъоу щылӀр бӀ, арӀэу щытми, чыплӀэ зыгъӀорышӀлӀжыплӀэхэм зӀх-кӀыныгъэу афӀхъугъэхэм рес-публикэм хӀхъоныгъэ ышӀы-нымкӀэ шӀуагъэ къамытыгъэу пӀон пӀӀэкӀышӀтӀ. Аужырэ илъэ-ситфым республикэм кыщы-дагъӀкӀырӀэ продукцием хӀп-шыкӀлӀэу хӀхъуагъ, инвестици-ехэр нахьыбӀэу кыхалӀхьӀэхэ хъугъэ, Іэпылэгъоу Гупчэм на-хьыпӀкӀэ процент 64-рэ кы-тӀупщышӀтыгъэмэ, хӀхъоныгъэ-хэм яшӀуагъӀкӀэ процент 47-м нӀсӀэу ар кӀеӀыхыгъ.

— ЗӀрӀхъурӀмкӀэ, чыплӀэ зыгъӀорышӀлӀ-жыплӀэхэм хӀхъоныгъэ-хэр ашӀынхэм пае хӀкӀыплӀэ зӀфӀшӀхьаф-хэм уалыхъун фае...

— СӀэ сишӀлошӀыкӀлӀэ, муни-ципальнэ образованийехэм яхӀб-зӀлахьхэм нахьыбӀэу фӀдӀэ кы-фахьынӀэу бӀгъӀпсын фае. Мы-хэм федеральнэ ыкӀи шӀӀольыр

хӀбзӀлахьӀэу афӀкӀорэм щыщ къоджэ ыкӀи къӀӀэ псӀупӀэ кой-хэм афӀатӀупщын фае. Ар, гухӀ-кӀыми, гъӀӀкӀагъэ зӀрӀмыхъу-рӀр нахьыбӀ. Республикэм икӀэ-ралыгъо хӀбзэ кӀулыкӀухэр адемылӀэхэу чыплӀэ зыгъӀоры-шӀлӀжыплӀлӀхэр зӀрӀщымылӀшӀу-щтхэр нафӀ, ау ащ кыкӀырӀп алыгъынхэу. Муниципальнэ об-разованиехэм яадминистрати-ехэр ары пстӀэуи зызыгъӀфӀн фаер, ахэр ары цыфхэм псӀ-укӀлӀэ амалэу ялӀр нахьышӀу шы-гъӀныр нахьыбӀмкӀэ зылӀ илӀыр.

— ТизӀдӀэгущыӀлӀгъу икӀлӀ-ухым илъэсэу икӀырэм депутатхэм Іофэу ашӀагъэр кызӀзӀфӀпхы-сыжыгъэмэ дӀгъугъэ.

— 2013-рэ илъэсыми, на-хьыпӀэрӀмэ афӀдӀэу, республи-кэм социальнэ-экономическӀэ хӀхъоныгъэхэр егъӀшыгъӀнхэм фӀгъӀпсыгъэ законхэм тадӀ-лӀжыагъ. Бюджетым, социальнэ щыӀакӀлӀм, хӀбзӀлахьхэм, чыплӀэ зыгъӀорышӀлӀжыплӀлӀхэм, меди-цинэм, гъӀсэныгъэм, культу-рэм, спортм, тыкӀзыуцухӀэрэ дунаим икӀӀухъумӀн, чыгу Іоф-хэм, мӀкъу-мӀщым, нӀмыкӀ лӀӀэныкӀуабӀхэм афӀгъэхьыгъэ хӀбзӀгъууцугъэхэм тадӀлӀжыагъ, зӀхӀокӀыныгъэхэр афӀтшӀыгъэх, тштагъэх.

Илъэсэу икӀырэм пстӀэумкӀи зӀхӀасыгъуи 9 Къэралыгъо Со-ветым — Хасэм иагъ, япшӀӀ-нӀрӀр Парламент къӀбархэр кызыдӀкӀыхэрэм иуж, тыгъэ-гъазэм и 25-м, щылӀщт. ЗӀ-хӀасыгъоу тилагъэхэм зӀкӀмкӀи Іофыгъо 90-мэ ташӀтегущылагъ, АдыгӀэ Республикэм изакон 270-м ехъу тштагъэ. Джащ фӀ-дӀэу къэралыгъо федеральнэ хӀбзэ кӀулыкӀу зӀфӀшӀхьафхэм афӀгъӀзӀгъэ джӀепсалӀэу 7 зӀ-хӀдгъэуцуи, афӀдгъэхьыгъ, унӀ-хӀо 203-рэ тштагъэ. Ахэм ащы-щӀэу 60-р федеральнэ хӀбзӀгъэ-уцугъэхэм япроектхэм, 17-р Урысые Федерацием исубъект-хэр клӀӀащӀагъ зыфӀхъугъэ за-

конхэм, 8-р федеральнэ закон-хэм гъӀтӀрӀэзыжынынхэу афӀшӀы-гъӀщтхэм афӀгъэхьыгъэх, пра-вительственнэ сыхьатым кыхи-убытӀэу министрӀхэм я Каби-нет иинформаци 5-мэ тядӀлугъ.

Редколлегием хӀтхэр:

Владимир НарожнӀр — Къэралыгъо Советым — Хасэм и Тхьамат, редколлегием ипаш;

ІӀщӀэ МухъамӀд — Къэралыгъо Советым — Хасэм и Тхьаматэ игуадз, редколлегием ипашӀэ игуадз;

Брыцу РӀмӀзан — зӀкӀоньмкӀэ, спортм-кӀэ, экологиемкӀэ ыкӀи чыӀопсым игъӀфедӀнкӀэ комитетым итхьамат;

КӀӀрӀщӀэ Андзаур — гъӀсэныгъэмкӀэ, шӀӀ-ныгъэмкӀэ, къӀбарлӀы-гъӀлӀс амалхэмкӀэ ыкӀи ныбжыкӀлӀ Іофыгъо-хэмкӀэ комитетым итхьамат;

Евгений Саловыр — культурӀмкӀэ, унӀгъо ІофыгъохэмкӀэ ыкӀи об-щественнэ организаци-ехэм адырӀлӀэ зӀпхы-ныгъэхэмкӀэ комитетым итхьамат;

Пэнэшъу КъӀплъан — бюджет-финанс ыкӀи хӀбзӀлахь политикэмкӀэ комитетым итхьаматэ игуадз;

Тамара Сидельнико-вар — Къэралыгъо Со-ветым — Хасэм и Аппа-рат Іофхэр зехьӀгъӀн-хэмкӀэ и ГъӀорышӀлӀлӀ зӀхӀӀӀн ІофхэмкӀэ иот-дел иведущӀэ упчӀӀ-жыгъу.

Я 3— 6-рӀ нӀкӀубгъохэр зыгъэхьазырыгъэр ХЪУТ НӀфсӀт.

ШЪАЧЭ ШЫКЮШТ ОЛИМПИАДЭМ ИПЭГЪОКИ

Чынэр адыгэ
джэгуклэ шъыпкь

Ныбжьыклэхэр бгъэ-сэнымклэ, плуныгъэ тэрэз яптынымклэ джэгуным мэхъанэшхо зэрилэр тилъэпкь дэгъоу ешлэ. Ащ пае, илъэ-сым илъэхъан елпытыгъэу, джэгуклэхэр кыхахыгъэх. Язэмылэужыгъуагъэклэ ахэр зэтефыгъэх, ау гъэмэфэ джэгуклэхэр нахыбэх. Клымафэрэ зэрэ-чылэм кыхыкълэу ахэр

нахь маклэх ыкли осым, мылым уащыджэгуным тегъэпсы-хъагъэх. Зы чыплэ уитэу ушымытынэу, чыилэр кыпхэмы-хъанэу ренэу къэпчыхъан е нахь лэжь-лъэжьэу узеклон фае.

Чыылэхом ухэтыми чынэ уешлэу, хъанщакъ (хоккеим ехыщыр) уджэгумэ, лъэрычъэхэмклэ къэпчыхъэ зыхуклэ е лажэр бгышъхэм дэпщаеу укъечъэхы зыхуклэ, псынклэу зызэрэбгъазэрэм, узэрэзе-клорэм ялпытыгъэу, чыилэр кыпхэмыхъанэр хэгъэклэри, пклантлэр кыохэу узэклэппы-хъэ. Шъыпкьэ, клымэфэ джэгуклэхэм янахыбэр шъэожъые джэгуклэх, ау пшэшъэжъые-хэми чынэ ешлэхэрэр ахэтых.

Чынэр адыгэ джэгуклэ шъыпкь. Ищыклагъэхэр — мылы е чышъхъэшхо пытэ зэныбжь, чынэрэ чынэклэпщыр. Чынэр цубжъэм е чэмыбжъэм ахашыкы. Пхъэ пытэм — хэшьа-ем, клайм, чыгаем, нэмыклэхэм ахашуклэу мэхъу. Чынэклэпщыр чы псыгом кыхаупкы, клэпым кытегъэлэнтхыгъэр е клэпсэжъыехэр паблэх. Чынэр мылым щагъэчыш, кызэречэ-рэгъоклырэр зэпымыунэу чынэклэпщымклэ зэпамыгъэу еох. Джэгухэрэм зэнэкъокъухэр зэхашэх — Хыакъунай дэклых (маклох), чынэгъэбыу ешлэх е зы пэрыоху горэм чынэр шъхъа-дызырыфыштымклэ зепелэх.

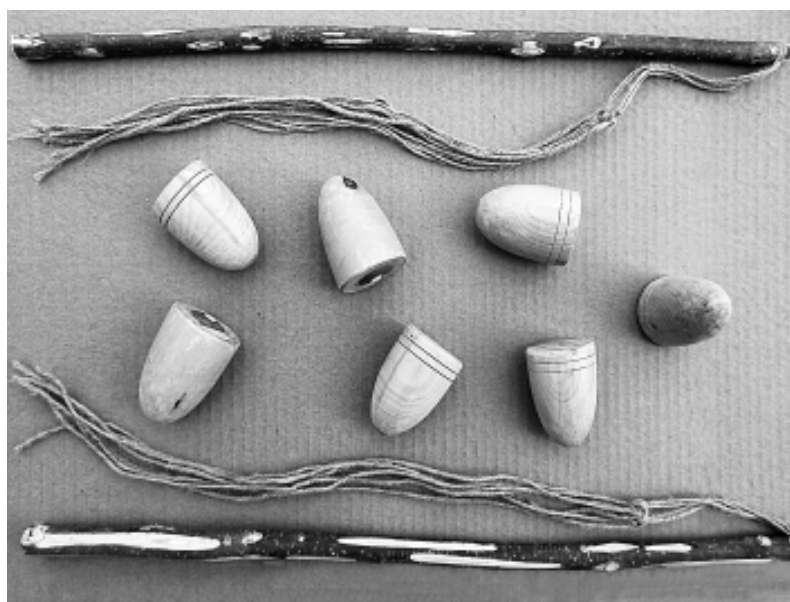
Тызэцлыкълум «хыакъунай» зы-клайагъэр тшлэщтыгъэп. Джы ащ тызэрэщыгъуазэмклэ, ар

ижырэ адыгэ чылагъ. Хыакъу-нэ лэахъом икъоджагъ. Джы псэуплэу Гавердовскэр зыдэ-щыс чыплэм илэгъо-чыгъомэ арысыштыгъ. Урыс-Кавказ зэо мэхъаджэм игъом агъэсти, дэсхэр ауклыхи, лэпсэклэды ашыгъагъ.

Хыакъунай дэклыхэрэр ку-пэу зэхэтых, ячынэхэр пэры-охъухэм ашъхъадырафымэ е ахафыхэзэ зэлэклох. Мыр кыины къэзышлырэр чынэр умыгъаллэу (ичэрэзын зэпы-мыгъэу) мылым тель осахэм, чыпэхэу, къамыл е псыуцэу хэщтыхъагъэхэм ахэлфын е ашъхъарыбгъэклын зэрэфаер

ионтэгъуагъ. Узэнэкъокъуэзэ чыжьэу пфынэу ищыклагъэп, зы чыплэ уитэу кьеофэклэ. Чы-нэ онтэгъур, бэрэ уеозэ «зызэ-клэбгъэллэхъэу» лъэшэу чэ-рэгъу зыхуклэ, быуныр кы-регъажъэ ыкли бэрэ мэхэрэгъу. Зичынэ мыкълэу нахыбэрэ быуэзэ чэрэгъурэм теклоныгъэр кыдехы. Цубжъэхом хэшы-кыгъэр дэгъу шъыпкь, ау етлани ар нахь онтэгъу тшыным пае ыклоцл пцашло идгъэчъыхъэу ху-щтыгъэ.

Чынэ кызырыкълэхэр зилэхэр тэтиехэм лъэшэу кыахуапсэ-щтыгъэх. Мыщ дэжым кьэлогъэн фае чынэ дэгъухэр зы лэужым

ары. Къамыл е псыуц куа-шэхэм узансыклэ усакын фае — алыапсэхэм сыдигъуи мы-лыр анахь ащыпкыа, умы-шлахэу упхырызышт. Тышъэ-ожъыез, маклэп Мартэ псыхъо ащ фэдэ чыплэмэ тызэрэщап-хырызыгъэр. Гъэшлэгъоныр — тицуакъэмэ псыр арыдгъэчъы-жъэу, тызэхэуцыныхъагъэу ты-кьэкълэжъыгъэми, сымаджэ тызэрэхуштыгъэр зэгъорэ дэд.

Чынэгъэбыур нахь кызы-рыкълэу. Мы джэгуклэмклэ анахь мэхъанэ зилэр чынэм идэгъугъ,

адрэ лэужым ритыжыкызэ уна-гъом бэрэ зэрилэщтыгъэр. Тя-нэжъы чынэ шлуцлэшхо кы-ситыжыкыгъэу сырешлэщтыгъэ.

Бэмышлэу Адыгэ Республи-кэм имэфэклэ мафэ Мыекъуа-пэ игупчэ цыфыбэ щызэрэ-уэоигъагъ. Ахэм ащышхэр чынэ едгъэшлагъэх. Тиреспубликэ иоб-щественнэ движениеу «Ады-гэ Хасэм» итхъаматэ игуадзэу Нэгъуцу Аслъанрэ сэрырэ мы лфхъабзэм тыфагъэзэгъагъ. Аслъан чынэхэр хэшьаем кыхышлыкыхи кыхыжыгъэх, сэ

чынэклэпщыхэр ошлыгъэх.

Зэхахъэр зыдэщылэгъэ чы-плэм зэныбжьэу плиткэ тель, чынэр дэгъоу мылым фэдэу щэчэрэгъу. Шъэожъыехэри пшэшъэжъыехэри мыщ щед-гъэшлагъэх. Лъэшэу агу рыхыгъ. Зэрэхурэмклэ, чынэм мылым имызакъоу, чышъхъэшхо пытэ зэныбжьым ушешлэн плэкышты. Джырэ тилъэхъанэ бэмэ яща-гухэр плиткэклэ апклэх, арышъ, клымафэм имызакъоу, ясабий-хэр илъэсым кыкълэу цы-джэгунхэ альэкышты.

Къэлэ гупчэм чынэ щедгъа-шлэхэзэ клэлэцыкълэу оредыло купэу «Ащэмэзэри» кылухъагъ. Азыныкълэмэ цые эклужьхэр ашыгъыгъэх. Дгъэуцухи узэрэ-джэгущт шлыклар кьафэтлотагъ, ежъхэми ижырэ оред кытфа-луагъ. Чынэхэр афэдгъэчыхи, чынэклэпщыхэр яттыгъэх, дгъэ-джэгугъэх.

Мыщ дэжым гупшысэ сшыгъэ. Шъачэ шыклошт Олимпиадэр клымэфэ джэгуклэмэ афэгъэхыгъ. Тэри, адыгэхэмклэ, тиклымэфэ джэгуклэхэм чынэр зэу ащыш. Шъачэ щызэхашэшт культур-нэ программэхэм тиреспу-бликэ ахлэжъэшт. Дэгъуба ащ зыгорэуштыгъу тиджэгуклэ зы-фэдэр кышщыдгъэлагъоу ядгъашлэмэ? Гуцылэм пае,

«Ащэмэзым» хэт шъэожъые-хэм адыгэ шъуашэр эклужъэу ащыгъ. Къэуцухэш, оредыжъ кьало, етланэ чынэклэпщыхэр аштэхэш, тлэклэ мэджэгух. Шъачэ ар кышщыддэмыху-щтыми, мары Олимпиадэм иджорэ кыхагъэнагъэу Уры-сыем кышырахыахы. Ар Ады-геим кызысыкълэ, пэгъокышты-хэм мы шъэожъые купыр ахэ-тэу, кызырэтлуагъэу, оредым уыж чынэхэр кьаштэмэ дэгъуба?

Илъэс мин пчъагъэхэм тилъэпкь ылэжыгъэу культурэ бай тил, ау ащ инахыбэр тцэ-гъупшэ е пыдзы тэшлы, зы-горэм иер тэштэ. Тятэжъмэ кытфагъэнагъэр тымыгъэкълэу лъыдгъэклэуатэмэ, тауж кыкълэушты лэужхэм анэсыжышты, ашлэшт.

ТЭУ Аслъан.

Адыгэ Республикэм куль-турэмклэ изаслуженнэ лфышл, Урысыем ижур-налистхэм я Союз хэт.

Клымаф

Этюд

Илъэсым иохътиплымэ анахь япытэклэу, ашъхъашыщэу, клэф-пэф фыжыбзэу, ижыкы къэбзэ чыилэ сэхъыр лупэм луригъэшлы-хъэу, итыгъэ нэзэжъубзи ифа-бэ чым кынынэмыслэу, пасэу, зыкымыгъэгужъоу мыгъэ тиклы-мафэ къэкълэуагъ.

Фэбэшхо ехыжыагъэм тигъэ-

бэлэрэгъыгъэу тэ, цыфхэм, ерагъэу ащ зытигъэугоиыжыгъ. Лэпэ-лэпэу пыштыкыларэм хэти кыфырыгъашлэу, нахыбэм — жыи, кли, хульфыги, бзылфы-ги нэихъо-нэихъо заригъэшлыгъ.

«Сэра чыыерынэр, сэра игъом кьэмыкълэуштыгъ?!» ылауагъэм фэдэу. Ар тыгъэгъа-

зэу, апэрэ клымэфэ мазэр кы-зэрехъэу, къэблэгъагъ. Нэрэ-лэрэм мэфэ шъхъэгъушъэ ошлэу фабэхэр щымылэгъахэхэу, бжы-хъэ тхъэлэпэ тэкъожыгъэхэу клэдыжыгъэх; ошъуапсэхэм зэфэдэклэ огуи зыкырагошагъ; кьэклотэхыхи, чыгум ынатлэ зыкыашыгъ; зэ шъхъаем ху-

рэр гурылогъуаеу, жыи, пси-щымылэу дунаир зэтекагъэ — кьурэ мысысэу, гопэгъу хъа-зырэу; етланэ хыжыкы клэхъарзэм зыкыпхъотагъ. Гулытэгъоагъэп — кьешхышт. Зэрэфабэм ос ащ кыхыштыми гу лъыуигъа-тэщтыгъэп. Етланэ щэджэгъоуж-ечэнд зэхэтым ошхыр кыуб-лагъ — зэ шъабэу, жъгъэиб-зэу, ау пчыхъэм зыфэклэм, нахь кыыритлупшыгъ. Чэщыр эклиль-хъэ-зэкълэхэу щытыгъ. Нэфшъэ-гъо дэдэм ос цыны шъэбэ бы-бэтэхыр кьэлъэгъуагъ, ау ош-хым ар хэтклухъэщтыгъ. Аузэ щылэгъэ фабер кьэупабжыи, машло зыклэмылэжъэ яжъэм фэдэу, кьэуцъылы фежъагъ. Пчы-хъэм маклэу ошх-осыр кыкылгъэ-щтыхъагъ, чэщым клымафэр гупсэфыгъэп, илъэрыгъ нахь ыгъэпытагъ. Джы мары тинэ-рылэгъу Адыгеим икымафэ кы-зэрэсыгъэр ыкли зыфэдэр.

Ос фыжыкыбзэ кьабзэм быр-сыр лф хэмытэу чыр кыфэ-пагъ. Жышхуи щылэп, фыртынэп, техъон фыжыкыбзэр дунаим кьешэкыгъ. Клымэфэ дэгъур — осыр куоу, пхъапхъэу, огур

зэлухыгъэ нэфынэу жъыхэм псауныгъэмклэ дэгъоу алытэ-зэ, «шыкур» тырашлыкыштыгъ. Клымэфэ зэтеуцагъэр сурэт-шыгъэ дахэм сэ фэсэгъадэ. Осыр кьэбзэныгъэм, гугъэ нэф-хэм ятэмзэхэ сэрклэ. Клымафэм ежъ ишлэпхъэ-хабзэклэ тэ, цыф-хэми, нахь тызлэкълэуытэ. Ти-унэхэр нахь голу тцэгъэхъух; шхын стырхэм гур нахь афэклэ; унэгъо лф цыкълэу-шъоклуби, кьэ-ралыгъо лфи нахь чыплэрыс зыгу-зымыгу узэрэхуыгъэм уарэ-гъэгъуу.

Осым хэлъ нэфыпс лъэшым чыилэр пщегъэгъупшэ, гум гуп-сэфыгъо тхъагъо кызыгошэрэ уахът клымафэр, сэ сшъхъэклэ, сабийхэм афэдэу сегъэгъушло, сегъэчаны, сеумэхъы. Сшлэу клочаклэ кысхелъхъэ, джащ пае лъэшэу сыфэраз.

Тиклымафэ шъуантлэп, къа-игъэп, губжыпхэп, зыпкы ит: лъэ-гъупхъэ, тыгъэр ышыгу. Кызэхы-гъэжъухъанкли пшлэхъанэп, ау шла-гъуа?! Мэзищ кьабзэм шлоигъор ышлэу, ыкълэуагъ, илъэклэ кыгъэ-нэфэшт, ау боу гур ышлэу дахэ.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

ИСКУССТВЭМРЭ ШІЭЖЬЫМРЭ

Режиссеры ишлушлагэкІэ къытхэт

Урысыем, Адыгеим янароднэ артистэу, Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ театрэу Цэй Ибрахымэ ыцІэкІэ шытым ирежиссер шхьаІэу Кукэнэ Мурат зэфэ-хысыжъэу зэхажэм къыишлэгъэм бэ тызэригъэгупшысагъэр. Іоф зэдашлагъ, лъэпкъым шытхъоу къыфахыгъэр тарихым хэкІокІэщтэп.

Артист цІэрыІоу, Адыгеим итеатрэхэм яІофышІэхэм я Союз итхьаматэу Зыхьэ Заурбий зэрэгумэкІырэр къыхэщыщтыгъ. Н. ТхьакІумашэр Адыгеим итеатрэхэм ямызакъоу, Урысыем шІэлэжъагъ. Оренбург, Сыбыр икІалэхэм ащигъэуцугъэ спектаклэхэм осэ ин къаратыщтыгъ. СССР хэгъэгущоу тызыщыпсэуштыгъэм ирежиссер анахъ дэгъуи 10-р къызыщыхахым, ТхьакІумашэр Налбый апэрэхэм ащыщэу ыцІэ къыралогъагъ.

Журналист сэнэхьатым сырылажъэзэ Н. ТхьакІумашэм гушыІэгъу сыфэхъоу бэрэ къыхэкІыгъ. Къызыщымытхъужъэу, гъэхъагъэу иІэр ымыгъэбыракъэу, иеплъыкІэхэр зэгъафэгъэхэу къызэриІуатэгъэхэр егъаши сщыгъупшэщтхэп. Урысыем къыщыфаусыгъэ шытхъуцІэхэм арымыпагъэу ихэкъу класэ къызегъэзэжъым, театрэм кынэу щилъэгъугъэр бэмэ ариІоштыгъэп. Тхьаусыхэныр ишэныгъэп.

Зыхьэ Заурбий, Кукэнэ Мурат, Кушъу Светлан, нэмыкІ артист-

Адыгэ къуаджэм шаплугъэр цІэрыІо хъуным макІэп ищыкІагъэр. Урысыемрэ Къэбэртэе-Бэлъкъа-рымрэ искусствэхэмкІэ язаслуженнэ ІофышІэшхоу, Адыгэ Республикэм инароднэ артистэу, режиссерэу ТхьакІумашэр Налбый иІофшлагъэ фэгъэхьыгъэ шІэжъ пчыхъэзэхъахъэ Мыекъуапэ шыкІуагъ. Ыгу къытемыоужьырэми, Н. ТхьакІумашэр непи къытхэтым фэдэу зэхэщакІохэм къытшагъэхъугъ.

хэри Н. ТхьакІумашэм фэразэх. Телевидением шытырахыгъэ едзыгъохэу пчыхъэзэхъахъэм къышагъэ-лъэгъуагъэхэр Н. ТхьакІумашэм ищыІэныгъэ къыхэхыгъэх. Режиссер цІэрыІом театрэм, артистхэм еплъыкІэу афыриІэр къелуатэ.

— Артистхэм ярольхэр къызэрэзэдашлырэ шыкІэм мэхъэнэ ин есэты, — ыІоштыгъэ Н. ТхьакІумашэм. — Ахэм нэплъэгъоу зэфашырэм, зэрэзэдэгущыІэхэрэм ролыр къызэлэуехы. АщкІэ шысэ зытепхын фаеу Зыхьэ

Заурбийрэ Кукэнэ Муратрэ сэлъытэх.

Спектаклэхэр

Н. ТхьакІумашэм ыгъэуцугъэ спектаклэхэу «Тыкъэсыжъыгъ», «Герострат», «Мэдэя», нэмыкІхэм къахыгъэ къэшлхнхэр Лъэпкъ театрэм иартистхэм къагъэлъэгъуагъэх. Режиссерым шыІэныгъэр куоу зэриІэгъущтыгъэр, лъэпкъ тарихыр, шэн-хабзэхэр бгъэлъэплэнхэ зэрэфаер спектаклэхэмкІэ къелуатэх.

ТыгъуакІор, мыхъо-мышлагъэр зезыхъагъэр, ешхэ-ешъом дырихъакІырэр — ахэри тищыІэныгъэ шыщых. Режиссерым зэкІэри ІупкІэу къызэлэуехы. Хъакъуй Андзаур, Бэгъушъэ Анзор, Хъакъуй Аслъан, Бэгъ Алкъэс, Тхьаркъо-хъо Теуцожъ, КІэмэщ Разыет, ХъатхъэкІумэ Аскэрбий, нэмыкІ артистхэм зыкъызэлэуахыным фэшІ режиссерым ишлушлагъэ емызэщхэу къытегушыІэх. Уайкъокъо Асыет, Джымэ Зарем, Батыжъ Фатим, Даур Жанн, Ацумыжъ Тембот, фэшъафхэри спектаклэхэм къащыгушыІэхэ зыхъукІэ, режиссерым Іофэу адишлагъэр яолъэгъулэ. Къэбыхъэ Анзор, Нэхэе Адам, Нэхэе Мэрджанэт, Бэрэкъэе Зарем, Ахъмэт Артур, Мурэтэ Рустем, нэмыкІ артистхэри Н. ТхьакІумашэм къыщэтхъух.

Адыгеим и Лъэпкъ театрэу Цэй Ибрахымэ ыцІэкІэ шытым идиректорэу Зыхьэ Мэлайчэт пчыхъэзэхъахъэм къызэрэщыІуагъэу, театрэм Іоф шызышлагъэм афэгъэхьыгъэ шІэжъ зэхажэхэр тапэкІи зэхэщытх. Пэрэныкъо Чэтиб, КІыкІ Юр, СтІашъу Юр, Шхъаплъэкъо Къэсэй, Мамый Руслъан, Ехъулэ Аслъанчэрий, Даур Руслъан, нэмыкІхэу пчыхъэзэхъахъэм шытлэгъугъэхэр зэхэщакІомэ афэразэх.

— Мамхыгъэ гурыт еджаплэм Налбийрэ сэрырэ тыщызэдеджагъ, тызэгъусэу атлетикэ онтэгъумкІэ Краснодар краим изэнэкъокъухэм тахэлажъэщтыгъ, — къелуатэ РСФСР-м изаслуженнэ тренерэу Хъуажъ Мэджыдэ. — Цыфышлугъ. Шытхъоу фалуагъэм сырэгущо.

Пчыхъэзэхъахъэм Н. ТхьакІумашэм иІахылхэр, иныбджэгъухэр, Урыс театрэм иІофышІэхэр, нэмыкІхэри къыщыгушыІагъэх.

... Мэфэ заулэкІэ узэкІэлэбэжъмэ, артист цІэрыІоу, драматургэу Мурэтэ Чэпай дунаим зэрехыжыгъэр зэхажэм къыщыІуагъ. ШымыІэжъхэм шхъащэ афашыгъ, зы такыкъэ афэшъыгуагъэх. Театрэм плуныгъэ мэхъанэу иІэм зыкъегъэлэтыгъэным зэрэпылтышхэр М. Зыхъэм къыІуагъ. Артистхэр, режиссерхэр спектаклэхэмкІэ, яшлушлагъэкІэ сыдигъуи къытхэтыштых.

ИЛЪЭСЫКІЭМ ИПЭГЪОКІ

Чыг шхъуантІэр къагъэнэфы

ИлъэсыкІэм зэрэпэгъокІыхэрэм ехылілэгъэ къэгъэлъэгъонхэм уагъэгъуазэ. Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ музей мы мафэхэм Іофтхъабзэу шылагъэхэр тарихым инэкІубгъохэм яхылілагъэх. ЕлкъэкІэ тызэдждэрэ чыг шхъонтІэ гъэкІэрэкІагъэхэр Урысыем къыщагъэлягъохэу зыфежъагъэхэр шъошІа?

Лъэпкъ музейм идиректорэу Джыгунэ Фатим, ащ игуадзэу Шэуджэн Налмэс, музейм иІофышІэхэу Тэу Аслъан, Надежда Бурмистровам, Хъакъунэ Маринэ, нэмыкІхэм зэхажэм къэбар гъэшІэгъонхэр къыщалютагъэх.

Чыгыш музейм къыщагъэлягъо. 1910-рэ, 1940 — 1980-рэ илъэсхэм елкъэхэр зыфэдагъэхэр зэрагъапшэх. Джэгъуалэхэу, шлухъафтынхэу чыг шхъуантІэхэм апашлагъэхэм уяплъымэ нахыпэкІэ агъэфедэщтыгъэхэр непэрэ шыІакІэм фэдэхэп. ГушыІэм пае, 1940-рэ илъэсхэм дзэкІолІ сурэтхэр нахъ якІэсагъэх. Ари къыбгурыІонэу шыт.

Хэгъэгу зэошхор аухыгъагъэп, фашист техакІохэр зэхакъутэнхэм пылбгъэх. Лыхъужъныгъэ зезыхъэхэрэм шысэ атырахыщтыгъ, ясурэтхэр чыг шхъуантІэм рагъэклуштыгъэх.

Къэзыгъэнэфырэ пкъыгъохэр, жъогъо сурэтхэр, бзыухэм афэгъэхьыгъэхэр, нэмыкІхэри агъэфедэщтыгъэх. 1960-рэ илъэсхэм космосыр СССР-м

щызэрагъэшлагъ, космонавтхэр тІэ хъугъэх. ШыІэныгъэм къызыдихыгъэ зэхъокІыныгъэхэр чыг шхъуантІэхэм къаІуатэ.

Адыгэмэ ящыІэкІэ-псэукІэ, ИлъэсыкІэр зэрагъэмэфэкІыштыгъэр, нэмыкІхэри Лъэпкъ музейм къыщагъэлягъох. Тыгъуасэ зэ-

хажэу шыкІуагъэм игъэкІотыгъэу тигъзетедждэхэр шыдгъэгъозэщтых. Мыекъуапэ икІэлэедждэкІо цыкІоу Беданэкъо Тембот къызэрэтиІуагъэу, ащ фэдэ къэгъэлъэгъонхэм уямызэщэу уяплъы. ИлъэсыкІэм фэгъэхьыгъэ ордэхэр еджақІохэм зэхажэм къыщыІуагъэх.

НэкІубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТІЛЪ Нурбий.

**Зэхэзышагъэр
ыкІи къыдэзы-
гъэкІырэр:**

Адыгэ Республикэм лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкътэгъухэм адырІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

**Редакциер
зыхъыІэр:**

385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:

приемнэр:
52-16-79,
редактор шхъаІэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,

редактор гуадзэр-
пшъэдэкІыжъ зы-
хырэ секретары:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

**Зыщаушыхъаты-
гъэр:**

Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтынхэмкІэ ыкІи зэлы-ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чІыпІэ гъэІоры-шІапІэ, зэраушыхъа-тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр

4000

Индексхэр

52161

52162

Зак. 4104

Хэутыным узщыкІэгъэнэу шыт уахътэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкІэгъэхъэ уахътэр
Сыхъатыр 18.00

**Редактор
шхъаІэр**

Дэрбэ Тимур

**Редактор
шхъаІэм
иапэрэ гуадзэр
МэшІэкъо
Саид**

**ПшъэдэкІыжъ
зыхырэ
секретары
НэпшІэкъуй
Заур**